

G.E.L.
FALAJE

ETAPES DE LA VIE DE L'HOMME BAMBARA
DANS LA SOCIETE TRADITIONNELLE

(CE SIGIDAMAW)

Justin Jara ka bo Falaje yan, ne b'a fe ka i
pininka : Bamananw fe, ni den sorola, ce don de ! Kabi i
bangi don, kabi i soro don, ka na' se i satuma ma, e joyoro
ye min ye du kono ani dugu kono, e be min ni min ke, n'i
tun be se k'o fo, o tun be diya n'ye.

..

K'a ta den bangili la fo ka' se a taamali ma

Ni muso konoma be du kono, ni o jiginna, u
b'a kofo muso do ye, ni o ye denba ye, ko a ka don dugu
kono ka den kofo, ko karisa jesumana, ko a ye denkenin soro,
O be yaalayaala ka o fo dugumogow ye, ka a kunnabodon fo.

Ni kunnabodon sera, dugumogow be taa, ka taa
den kunnabo, k'a togo da. N'u y'a togo da, den labaloli be
to a ba bolo. A ba be den labalo fo ka taa' se sigili ma.
Ni a sera sigili ma, o waati la, ba be den dege sigili la.

A be to ten, fo a be sigi a yere kolo la. Ni a sigira a yere kolo la tuma min na, a be to o sigili la fo ka a se nunumawaati ma. Ni a nunumawaati sera, den bs rjumuma. A be to nunumali la, fo ka na a taamawaati fana se.

Ni a taamawaati sera, a be wulikajo damine; wulikajo waati la, a be segen o la kosebe, katugu ni a wulila k'i jo dooni, a be bin; ni a wulila k'i jo dooni, a be bin. Nka o bili ni a ta bee, o te wulikajo nege bo a la. A be to wulikajo la fo a ka banban a sen kun na. Ni a banbanna a sen kun na tuma min na, a be na sennabo damine ni o ye taama ye. Taama fana, a be gleya soro o la. Katugu ni a ye a sen je kelen, kelen a sen je fila ke, a be bin dugu ma. Nka, o ni' ta bee, a te taama nin dabila. A b'i to o la fo ka na se taama la. An b'a fo, ko a sen rojora. A b'i t'o la fana, ka kumbaya dooni dooni.

Ni a kumbaya dooni, ka se jisoli ye
Ni a kumbaya dooni, ka se jisoli k'a di mogow ma, mogow b'a fo a ye, ka a togo wele ko :"taa ji soli ka na a di ne

ma". A be taa ji soli ka na a di mogow ma, u be u min. Ni dumuni sigira, denmisennin ka baara folo foto file nin ye; ni dumuni sigira, denmisennin ka baara folo ye mun ye ? U b'a fo a ye ko, "taa ji soli ka na, an ka an tege ko". A be taa ji soli ka na; kelen ni a y'a soro min ye totobi-la ye, ni o ye ji bo, n'an b'a fo o ma, ko wulutoji, an b'a fo a ye ko : "taa wulutoji ta i ka na an k'an tege ko ka dumuni ke". A be taa wulutoji ta ka na. U ba u tege ko, u be dumuni ke. Ni u tlara dumuni na tuma min na, u b'a fo a ye, i ka tominan ta ka taa' di i ba ma. A be tominan ta ka taa' di a baw ma, k'a fo a baw ye, ko olu ni gwa ! A be na a fo a faw ye, ko, abarika ! Fa b'a fo a ye, "tegskoji ta i k'a sheene, to min be a ro, i k'o di wulu ma". A be tsgekoji ta, ka o sheene, ka... to min be a ro, ka wulu wele, ka o di wulu ma, wulu be o dun. Denmisennin ka baara folo ye nin ye. A be mo nin na, fo ka taa a kumbaya dooni.

Ni a kumbayara dooni, ka se bagannadon ye

Ni a kumbayara dooni ka se bagannadon ye, ni a y'a soro, se be a fa ye, a fa be a laje k'a fo, ko, "karisa sera bagannadon ye; o tuma, ne be ba san k'a di a ma, a ka o siri". O be ba san k'a di a ma; a be samiye ke ka o ba siri. Ni fo bora, ni baw bilara, a be she jini k'a di a ma. A be bubaa bo sogoma o sogoma k'a di o she ma. Wula o wula, a tun be ba min siri, a be taa o ba jini so-forokun na, ka na o ladon o siso kono. Ni dugu jera, a be ba sen bo a siso kono; ba be taa dumuni ke. A be daba ta ka taa kungo kono ka taa bubaa bo ka n'a di shew ma. Denmisennin be mo o cogo la, fo ka taa a kumbaya.

N'i sera sens ye

Ni a kumbayara, ni fa y'a don ko, barika be a la, ko a be se ka mogo deme sens la, fa be daba jini k'a di a ma. A be senske damins. Ni a be taa foro kono, ba min dira a ma, a be o ba falen sogomada fe, ka o juru mine a

bolo. U be taa foro kono pogon fe. Ni a sera foroda la, a be ba siri foroda la. Ni a ye ba siri foroda la, a be soro ka a ka daba ta, ka taa foro kono a fa fe yen, a ni a fa be ci ke.

O ci fana, kacogo be o la; katugu barikaba te a la. Ni barikaba te denmisennin na, i b'a fe k'a dege ci la, i bs o ke dooni dooni. Ni a be ci la, ni tilerofanatigi nana, aw tilerofana dun. Ni aw ye tilerofana dun ka ban, fa b'a fo a ye : "ayiwa, taa i ka baganw koro i ka i segen lafiyen bi tile to in na; dooni dooni don, i barika ma se folo". Fa b'a to ten, ka den in lamo fo ka na a kumbaya. Ni fa y'a don tuma min na ko, a be se ka tilen ka ci ke a fe, fa be a to yen, a ka tilen ka ci ke a fe.

Ni a sera boloko ye

Ni a sera boloko ye, ni fa y'a don boloko be ke, fa b'a fo a ye : "boloko be ke; o tuma, i be boloko pinan ni Ala sonna a ma". Ni dugutigi ye bolokokokuma fo, fa b'a fo ko, bolokoden do be a bolo; n'o ye a ka cismanin ye.

Ni boloko dogo dara, fa be na a fo cemanin ye, "ayiwa, i ka takurun pini, ko aw be boloko pinan". A be taa takuruntige la, a ni a topogonw. Ni u ye takurun soro ka ban, u be o laje soko kan. Ni u ye o laje soko kan, u be soro ka kalaaje soko kan. Ni u ye gajiripini damine... Ni karata sorola ka ban, o tuma, u be soro ka gajiripini damine. Ni u ye gajiripini damine... Ni gajiri fana sorola, u be na gajiriw doni ka o laje, ga ka kan ka jo yoro min na, ka o laje yen. Ni o banna, ni boloko surunyana ka a to to kunjogon kelen ye, u be jama damine; nka, o jama te damine fo takurun minnu be soforo la soko kan, fo olu ka ladon. O ladon don, u b'a fo o ma, ko dwaladon (dogoladon); o ladon don, u baw be jama damine. Ni u ye takurun lana so, baw be kuyu tige, ka jama damine, baw be jidunun gwan o ladondon, fo ka na' se bolokodon ma.

Dogokun kelen kuru, su'o su, u baw be jidunun gwan ka donkili da ka jama ke. Ni boloko ye sini juan-si ye, bi, bilakoronin minnu be boloko, olu ni cemisenninw

u be je ka u ka ga jo pogon fe. Ni u ye ga jo pogon fe ka ban, u be soro ka sijena ke, (boloko sijena) ke pogon fe; u ni u baw, u ni dugu cekorobaw. U be boloko sijena ke pogon fe.

Ni kensbona sera, bilakoronin minnu be boloko, olu be wele ka olu fara pogon kan yoro kelen. Ni u be farala pogon kan yoro kelen, dumuni do be tobi ka taa' di u ma, an b'a fo o ma, ko "cefarinto". Bilakoroninw be o dun; n'u ye o dun ... Ni u tlara o dunni na, u be soro ka wuli, mogo be bila u ne, u be taa bolokoyoro la, n'an b'a fo o ma ko, "je". Ni u taara bolokoje la, numuke be soro ka u boloko. Ni numuke tlara bolokoli la tuma min na, cemisenw be wasanba ta, ka wasanba fo, ka boli ka jigin so u be donkili da o waati la ko, "ceba". Ni o kera, ni cemisenw donna so, marifa be ci. Ni marifa cira, musow be farifari bla, u be jama ke. U be jidunun min gan, u be o ji bon, dow be u bin o ji bon no na ka u kolonkolon k'a fo ko u

der farinyana. N'u tlara o farifaribla la tuna min na, ka ban, u be soro ka, mogo minnu bolokolen, an be olu wele sis san ko, "solimaw". U be soro ka solimaw sensen ka na so. Ni solimaw sensenna ka na so, o b'a soro, dugutigi walen i sigi fere lo ka solimaw makono. Ni solimaw sera dugutigi ma fere lo, solimaw be u jo yen. Dugutigi be kuma solimaw ni u korosigiw fe ani u shysma.

Cekoroba do be pini dugu kono ka solimaw bolo don o bolo k'a fo o ye, ko o ka solimaw kolosi; an b'o wele ko, "shysma". O be solimaw kolosi, ka solimaw ko u furaketuma na, ka fura ke u la. Nka, minnu be to solimaw fe gwa koro, ka solimaw kolosi, ka si solimaw fe, o ye cemisenw ye. An b'a fo o cemisenw ma ko, "solimakoronpyew". Olu koni be to solimaw fe ga koro yen, u balo be yen, u ji be yen, u ni solimaw je ye u ka dumuni baa ye.

Ni u botuma sera, u be bo. Ni u be bo, dlan min be u bolo, n'u tun be si o kan, u be o dlanw ta ka taa ni o ye soké kan; ka taa o laje pogon kan, ka ta bila

o la ka o jeni. O manato, solimaw kelenkelenna be na u pan o la sips saba, ka boli ka na don u ka ga koro. N'i y'i pan a la sips saba, i be boli ka na don ga koro. I te i ko file. I be boli ka na don ga koro ka i kun biri. O koro ye ko, i kana o tasisi ye ye. Ko, n'i ye o tasisi ye, ko i be fiyen. U be na u kun biri fo o kala baa ka jeni ka ban. Ni a baa jenina ka ban tuna min na, mogo minnu ye tabilabaa ye kala nin na, olu be na' fo aw ye : "aw ka wuli!"

Aw be wuli, aw baa be taa aw ka du kono. Nka aw be kunjogon kelen ke ka si ga koro pogon fe. Ni o kunjogon kelen banna, aw baa be taa aw ka du kono; aw tun be si yoro koro min na, aw baa be taa si o yoro koro la. O waati la, an b'u wele ko, "kufintigi". O kufintigiya konona no sa, kankari be da u ye ko, "aw te bilakoro ye bilen, aw kera cebakoro ye. Ni a ma ja, ko nege dara ew kan ka aw bo bilakoroya ro, o tuna, cebakoro son, aw b'o ta sa de ! Aw ka bilakoro son bila". O tilema kelen be ke, a be fo u ma ko, "kufintigi".

Denmisen bs don komo no

Ni samiye donna, ka fo bo, mogo minnu bolo-kolen, o faw be u don komo no. Ni u donna komo no, ni u donna komo no ka ban, o ko fe, u be na min ke u ye, o ye furu ye.

O b'a soro, u sera furu ye

U be na furu ks u ye. N'u ye furu ks u ye, dow be yen, ni se be o fa ye, o fa be furu ks k'a di a den ma; nka, se te mogo o mogo fa ye, o yers denks be baara ks ka wari jini k'a di a fa ma, a fa be furu ks a ye.

Ni furu kera a ye, fobonda o fobonda, denks be wari jini k'a di fa ma; fa be kogoboro san, ka woro san ka taa... a ye furu min ks a denks ye, ka taa o furusira taama. Ni furusira taamana sipe saba, kelen sipe naani, ni muso min furula, ni o taara celataa la, sipe fila, kelen sipe saba, a sipe sabanan, a be fo a bilabaa ye ko, "ni i taara, i k'a fo i cibaaw ye ko, aw ye muso min furu aw den

ko u k'u roben. Ni Ala ye fo bo an kens je na, ko u ka maa be don ga koro". Ni o nana, o be o fo a cibaaw ye. U be u roben.

Ni fo bora, ka boloko dogo da, u be ci jo celakaw ma, ko u ka u roben, ko boloko ye nin don masuma ye. Dennin dow be yen, olu faw be wari kofo; dow be yen, u b'a fo :"aw ka na ni flen ye ani sege ani fu ani nkosonbara ani tulubara, aw ka na ni o ye, ani ba ani she, aw ka na ni o ye". Ni celakaw ye o pini, u be na ni o ye. N'u nana ni o ye, u be na boloko ks pogon fe. Ni u ye boloko ks pogon fe ka ban, u be foli di celakaw ma.

Ni musonin ka kan ka fana, ... dennin falakaw b'a fo celakaw ye ko, "fanali be a ro. Aw be na ni ba ye; ni ba ts aw bolo, aw be na ni sogojalan ye. Nka, sisan, an te sogojalanko tile la. Aw ka na ni ba ye". N'i be taa musofana na, i be ba kelen ke ani segi fila pokiss ani kogo ani tulu, i be taa ni olu ye, ka taa musonin fana.

Ni a fanana ka ban, ni musonin sera bilali ye, u b'a fo celakaw ye, ko "aw ka aw roben, aw ka maa bi ~~tha~~

bila aw ye". U be u robən, u la mogo bi taa bila u ye sa-
riyedonda fe. Ni musobilala taara muso bila, u be kankari
da muso celakaw ye, k'a fo u ye ko, "an nalen karisa di aw
mo. An m'a di aw ma ni fila ye de ! An y'a di aw ma ni
kelen ye. O tuma, aw k'a fo aw den ye, min te ke muso la,
a kan'o ks a la ! Min ka jugu an ma, misaninkuma, k'o sama
an ma; ni a y'o ks, o te ben an ma". N'i y'a men misanin-
kuma furu lo, o koro te do were ye, musoce ka musonin fa
neni, ka musonin ba neni; o ye misaninkuma de ye. U bi
kankari da, musoce k'i jija, a kana misaninkuma sama u ma.
Mogo te ke ko aw te kese; nka kese lo a te ban, ani kese
lo misaninkuma sama, ni o ma ye' ro, o na diya u ye.

U bi kankari da musonin fana ye : "i dilen
file i ce mo nin ye; nin te ks ce la, n'i y'o ks a la,
k'i hakili be anw no yan, ni i nana ni o kuma ye, an t'a
fo ka a diya i la de ! An b'i gosi, ka i mine ka di a mo.
An koni y'i di u ma; i ka i ce mine kopuman, ka i ce so-
mogow mine kopuman. N'u ye min fo i ye, i ka o ks". O tuma,

kankari be da musoce ye ten; kankari be da musonin ye ten.
U be pogon mine kopuman.

Ce dow be yen, ni hakili be u la, u te kan-
karidakan to jama ta la, ni a ni muso donna so kono, a b'a
fo a muso ye : "ayiwa, i nalen file nin ye, i nana bila ne
ye, i koni, i furula ka di ne ma; nka, ne wo, e wo, tigi
be an bes la. Ne somogow file nin ye, n'i be ne somogow
mine kopuman, ka ke ne somogow fe, ne fana be i mine kopu-
man, ne be ke i somogow fe. Nka, n'i te ne somogow fe,
ayiwa, ne t'i fe de !" Musoce hakilima dow be yen, olu be
kankari da u muso ye o cogo la; n'o kera, muso te son ka
kojugu si ke musoce somogow la; a te son ka kojugu si ks
musoce yere la. U be u ka dipenotige ks ka baara ks ka po-
gon dems o cogo la.

Ni u ye den min soro, u be o lamo

Ni u ye den min soro, u be o lamo pogon fe,
ka sirajuman jira u la o cogo la. Ce ka kan ka min ke du

kono, o ye ninnu de ye. Ne be min don, o ye nin ye. A man kan ka a den cema bila sirajugu kan cogo si la. O furu konona no, mi muso ye den cema min soro, o lamoli, o be fa ka bolo kan. Ni fa ye den nin ye, a be sirajugu kan, a be den mins k'a bugo; katugu cemanin ka kan ka baara minnu ke fa be olu don, fa be cemanin bila olu la. Musomanin fana ka kan ka baara minnu ke, ba be olu don; ba be musomanin bila olu la. Musomanin Tenobaa, o ye a ba ye; cemanin farta la mobaa, o ye a fa ye. Ne tun be min don folo, o ye nin ye.

Sisan, ni ce kera denbayatigi ye

Sisan, ni ce kera denbayatigi ye, a ka kan ka baara min ni min ke ka a denw labalo ani a muso labalo, ne be na dooni fo olu kan.

Ni samiyedonda sera, ce ka kan ka wuli, ka jele ta, ka taa forojiri tige. Ni a ye forojiri tige, a be jiri sogolon puan kan. Ni jiri jara, a be jiri Jeni. Ni jiri Jenina ka ban, a be falo ta, a be taa waabo la. Ni a

ye waa bo, a be waa dalaje puan kan ka ta bila o la ka o Jeni. Ni o Jenina ka ban, a be soro ka tigasi pini. Ni a ye tigasi pini, a be tigasi woro; ni' ye tigasi woro ka ban, a be soro ka tigasi rotomo k'a mosonw bo a la.

Ni' ye tigemsonw bo tige ro ka ban, a be i sigi ka samiyoji makono. Ni samiyoji bira, a be a ka tigasi ta, ka taa tiga dan. Ni' ye tige dan ka ban, a be soro ka jo fana dan. Ni' ye jo dan ka ban, a be a sigi dooni ka u falenni makono.

N'u falenna tuma min na, n'i y'a don, ko jo sera koroshyen ye, a be daba ta ka taa jo koroshyen. Ni tlara jokoroshyen na, a be tiga fana koroshyen. Ni tlara tige koroshyenni na ka ban, ni o bee kera ka ban, koroshyenko folo bee kera ka ban, a be soro ka jo koroshyenko filanan damina. Ni a ye koroshyenko filanan damine, ni a tlara o la, a be na tiga fana koroshyenko filanan damine. Ni a ye tige koroshyenko filanan ke ka ban, a be i sigi ka tiga kogoli makono. Ni tiga kogora ka ban tuma min na, a

be tigasoni damine. Ni tiga sonina ka ban, a be tiga laje nogon kan; sani k'a tla o baaraw la, no fana be se, ka kogo; ni o ksra, a be na potigs damine.

N'i ye no tige ka ban tuna min na, ni a y'a soro, a ye se bilalida la, a be yaala no tigelen in na, ka bilalikala pumanw pini pokala ce ro, ka o kalaw tige... ka o kala tige; ni a y'o kala tige, a be na ni o ye so, ka o kala fara bo o la, ka o ceci ka o surundu. Ni a ye o surundu ka ban, a be soro ka na a sen don k'a da k'a ke biliye. Ni a y'a da k'a ke bilali ye, a be taa kungo kono ka nogolan tige ka na o ceci, ka o kolo bo o kono, ka o ke ka bilali da sogo. Ni a ye bilali da sogo ka ban, a be soro ka bilaliw ta ka taa n'o ye sugu kono ka bilaliw feere. Ni bilaliw feerela, a be o ke musaka do ye; o fana be se ka seneksla deme.

Ni o temenna ka bo yen, ci do be kungo kono, ko cijs; ni' y'a soro, seneksla min be se yunuda la, ni a tlara senska la, ka sensfenw be se ladon so kono, a be

wooso ta ka taa kungo kono, ka taa o cijs kan ka na o da, ka o ks yunu ye, ka taa o da jiri san ro. Dikisew be don o kono. Ni dikisew donna o kono, olu be di dla yunu kono. A be o di fana bo, a be do dun o di la, a be di to feere mogow na, ka o wari mine. A be se ka o wari ke'a ka du fana deme.

Ni o temenna ka bo yen, bin do fana bi soro kungo kono, u b'a fo o ma, ko waa. I be se ka taa wooso fana ta ka taa waakan na, ka na o da k'o ke karata ye, ka o fana feere. O be i deme du musaka la. Ci do fana be kungo kono, ko cekala. I be wooso ta ka cekala kan, ka na o da k'o ke pens ye, ka o pens feere. O wari be se ka i deme i ka du baloli la.

Mogo dow fana be yen, ni olu be se kalakadla la, Jiri do be soro kodaw la, u b'a fo o ma ko, ban. Dow be taa ban tige, ka na o ceci, k'o dla, k'o ke kalaka ye, ka o feere; dow be ke dalan ye, dow be ke sigilan ye; u be

o feere. Kalaka sugu do fana be yen, o be dla ni bwo ye; dōw be taa bwo tige ka na misiwolo, kelen faliwolo, ka o ke ka o defen. Ni o defenna, u b'o fana wele, ko kalaka, ko bwokalaka. U be o fana feere, o wariw bee be se ka ke ka senekela deme.

Ni o temenna ka bo yen, n'i y'a soro, i ts se o si la, nka barika b'i la, i ka kene, i be se ka baara ke. Ni senefennadon banna so kono tuna min na, i be se ka daba ta ka taa ko kono ka biriki gosi yen. N'i ye biriki gosi, ni mogo minnu b'a fe ka so jo, olu be na o biriki san i bolo. Ni o sanna, i be wari soro, i be se ka o wari ke ka i deme i ka rusaka la. Senekela demecogo do ye ninnu ye fana.

Ni senekela ye sans ke, ka senefenw ladon, ni a y'a soro, a ka du kono, so punan te a bolo, soko be a la, a be jigin ko kono ka biriki gosi. N'a ye biriki soro, a be jele ta ka taa kungo kono ka taa jiri pini, a be cekolo pini, ka ntuloma pini, ka misslenw pini. Ni a

y'olu soro, a be na ni olu ye so, ka biriki doni ka bo ko kono ka na u bla a ka du kono, a ka kan ka so jo yoro min na. Ni a y'o bee ke ka ban, a be mogo dama dōw pini k'a fo olu ye, ko "aw ka na n'deme ka na n'ka so jo nin don nasuma". Ni o tigiw ye mogo punanw ye, olu be na a deme ni o don sera. Ikomi, ni so be jo sini puanko ro, a ka muso do, o be don dugu kono bi sogoma in na pogonko ro, k'a fo dugumusow ye ko, "aw ka na an deme ka an ka sojobogo nooni bi".

Ni wula sera, a fora muso minnu ye, olu be bo ka palan ta, ka bejowaro ta, ka Juru ta, ka taa kolonda la, ka ji bo ka taa' ke i kun i ka sojobogo ro, i be o nooni. Ni dugu jera, i y'a fo cs minnu ye k'u ka na i deme aw ka i ka so jo, olu fana be na. Ni olu nana, aw be je ka so jecogo pepini, ka so ju bila. Ni a ju blara ka ban, aw be soro ka so jo. Ni aw y'a jo ka ban, a maa jo ka ban, a b'a to yen fo a ka ja, fo a jobogo ka ja. Ni a jobogo jara, a be soro ka ntulomaw ta, ka ding'e soni so

kono ka ntulomaw turu o kono, ka cekolo ta k'o da ntuloma san fe. Ni' ye cekolo ta k'a da ntuloma san fe, a be misselenw fana ta k'a da cekolo san fe. Ni' ye misselenw da cekolo san fe ka ban tuna nin na, a be soro ka falenacije-
ie ta ka taa falema ci kungo kono ka na ni o ye, ka na o bla misselenw san fe.

Ni a y'o bla miselenw san fe, ni falema so-
rola ka ban, a b'a fo nogow ye fana ko, "ne ka so be bili
nin don masuma, aw ka aw Jija aw ka na ne dene, an ka ne
ka so bili pogon fe". Ni o kera, so biliwaati maa surun-
ya, i be bogo soni, i be bogo caman soni, i y'a fo muso
min ye i ka du kono, k'o k'a fo dugumusow ye u ka i ka so-
jobogota, i be tla k'a fo o muso kelen fana ye, ko "a fo
nogow ye, u ka na i dene ka ji ks n'kun, n'ka bogor. Ne
b'a fe ka n'ka so bili nin don masuma". O be don dugu kono
k'a fo musow ye tun : "bi wula in na, aw ka na n'dene ka
ji ks an ka bogor, an ka so be bili". Ni wula sera, mu-
sow be na, u be na ji bo k'a ks bogor i kun. I be o noon

Ni dugu jera, i y'a fo ce minnu ye, olu be soli ka na, aw be je ka bogo noon ka o ta, k'o fili bili san fe. O b'a soro, i ye fura kari k'a da falema kan. Aw be bogo tige k'o da o fura kan, ka so bili ni o ye. Ni mogow tlara o la, i be soro ka u ladiya. Dow be "sigareti" san, k'a di sobililaw ma; dow be woro san k'a di sobililaw ma; dow be bonbon san k'a di sobililaw ma. Dow yere be tige di u ma, u be o jeni ka o pimi.

N'o kera ka ban, jama ka kan ka i dene ka
min ke soko la, o ye nin ye. A to baara be i yere ma. I be
bogo noonie, ka so k'e beri, k'a kono beri, ka biriki ta ka
so kannabo. Ni o kera k'o ban, n'a y'a sorø, muso be i fe,
o be bogo ta, (bogofin ta) ka na so norø, aw be don o ro.
O ye sojo ta fan ye.

Sisan, an be na kuma jago ta fan fe.

Sanskela ka Jago, an be na kuna o ta fan fe. Sanskela dow be yen, u b'a fe ka Jago ke, nka fan te u bo-
lo ka Jago ke. Ni senefenw banna tuma min na, ka olu bee

ladon so, n'i b'a fe ka jago ks, wari de ts i bolo; dōw be yen, wari be olu bolo, u nago be ka sho san, dōw nago be ka po san; dōw nago be ka tigekiss san, ka taa ni o ye ka o kofili. Ni wari ts i bolo, e de be o baara la, wari be minnu bolo ni olu nago be nin fen folenw na, olu be na wari di i ma. I be wari mina ka taa ni o ye, ka po pini ka o san ka tiga pini ka o san; ka sho pini, ka o san. N'i y'olu soro ka olu san tuna min na, ni i bolowari banna, i be soro k'a fo waritigi ye : "ayiwa, wari min dira ne na i fe, o banna". O tuna, i ni waritigi, aw be je ka na jati bo. Ni aw ye jati bo, ni waritigi ka wari min dira i ma, o fen bes dafara, waritigi be a ka fenw mine; a ka kan ka min d'i ma i sara ye, waritigi be o di i ma i sara ye; nka ni a y'a soro, wari be i yere kun, i be wari bo i yere kun, ka sho san, ka tige san, ka po san, ka taa ni o ye. Bamakoyanfanw fe, ka taa olu kofili yen, ka olu tono ta ka na ni o ye. An b'a fo ko, o be do fara nogo kunfen kan, o te fen bo a

la. N'i be to k'o ke, sa' ka samiys daba ta, i be to ka dooni dooni soro. O be se ka i ka po... o be se ka temen o kan, ni i bi o ks, i bi i musakaw soro k'a soro i ma i ka dumuniyo ta ka o feere k'o ke ka i musakaw ks. Nin ye senkela ta fan ye jago ro.

Sisan, an be kuma denmisennu ka tunganfetaa kan.

Denmisennu ka tunganfetaa : sisan, denmissennin dōw be yen, u be taa tungan fe k'a soro a man di u ye. Minnu be yen, ni olu be taa tungan fe k'a soro a man di olu ye, o ta fan file nin ye ; ni e sigilen so, jijuman te e la, fa ts i fe, koro ts i fe; e wulila e yrs la, fen soro cogo si ts e bolo, i wulila k'a soro nafolo ts i fa fe; geleya be i kan i faso kono, e bojogonkow, fa be minnu fe, koro be u fe, u koro n'u faw, u b'a kan ka je ka fen pini k'a di i bojogonkow ma. E dun min file nin ye, foyi ts i bolo. O fen minnu be i bojogonkow bolo, olu nege be e la. E b'a pini cogo bes la, k'i b'a fe ka o do soro; e te o soro cogo si la. O yoro la, dusu do be na i la, i

la, i be wuli k'a fo ko, i be taa tugar fe, waasa i na i
jenafen dow soro. O tigilamaa nasonw, o be tugarfetaa...
olu bila tugarfetaa la. U be wuli ka taa tugar fe, ka taa
baara ke, waasa ka fen soro, min ye u jenafen ye ka na ni
o ye, waasa u kana jebc u tajegonw fe.

Nka minnu be yen, ni fa be u fe, koro be u fe, u negelamafen, u faw b'o pini ka di u ma, u korow b'o pini ka di u ma; o bee n'a ta, u b'a fo ko u be taa tugan fe. Olu be taa ni tapiniko ye u de kono. N'o te, fosi nege te u la. N'u b'a fe ka u yereyeta pini, u be wuli ka taa o pini. O ko, n'o te, i be i faso kono, i fa be yen, i korow be yen; i ye fen o fen fo, u b'o bee pini k'a di i ma; sani i ka bo i fa koro k'i be taa i yereyeta pini, o man kan. I ka kan ka i sigi i fa koro k'a deme ka baara ke ka nafa don i fa la. Ne miiri la, o de ka pi, o be mogo banban. Nka, o bee be ks e ye, e te son ka to i fa koro fo e be wuli ka taa ko, e be taa i yereyeta pini. Ni e na yereyeta soro, ni min y'i soro tugan fe, o ye i yere no

ye; o ts konogan tuganfetaa ye de ! o ye yereyerampini
tuganfetaa de ye. O ko, minnu be wuli konogan na, o ye de-
mebaa te minnu na, ni se ts u ye, olu be wuli ka taa fen-
pini na tugan fe; olu koni na tuganfetaa, o ka kan.

Cekoroba joyoro du kono

Sisan, an ye kuma caman fo mögö sigidama kan k'a daminë kabi i korodenlana la, ka na a se i senfedenna-
ma ma, ka na a se i bilakorolana ma, ka na a se a cëbalen-
nama ma, ka na a se i denbayatigi ma, fo ka na a se i si
san bi duuru haks ma, n'an b'a fo o ma ko, cëkoroba nkamo-
nkamo; o koro ye, dow b'a file i ye cëkoroba ye, dow b'a
fo, i te cëkoroba ye; n'i si be o haks la, an b'a fo o ma
ko, cëkoroba nkamonkamo.

Sisan, an be kuma cekoroba ta fan fə du kono Cekoroba ni a ka denmisennu cə, an be na kuma o kan du kono. Ni cekoroba be du kono, ni a korolenba don, nka, a ma dess taana na; du kono baarakslaw ye a pi bo sens no; ni a y'a soro, she be cekoroba bolo, cekoroba be bubaaw bo

ka di a ka shew ma. Ni a y'a soro, baw be yen, denmisennu be baw siri. Cekoroba be denmisennu ni baw kolosi n̄gɔn no.

Ni dugu jera, cekoroba b'a fo denmisennu ye : "a' ye taa baw siri !" Denmisennu be taa baw siri. Ni denmisennu nana, cekoroba be u pininka, ko : "aw ye baw siri fan jon ?". Denmisennu be baw siri yoro fo cekoroba ye; cekoroba b'a fo : "ayiwa !"

Ni tile yelenna dooni, ni cekoroba penatuma sera, a be denmisennu wele ko, "a'ye taa baw yeleme !" Denmisennu be wuli, u be taa baw yeleme. Ni u nana ka bo bayelemeyoro, celi, u be taa baw yeleme. Ni cekoroba be u pininka ko, :"aw taara baw yeleme wa ?" Denmisennu b'a fo : "awo ! an taara baw yeleme". Ni cekoroba b'a fe ka denmisennu segesegs, k'a don ni u ka kuma ye tipa ye, ni u ka kuma ts tipa ye, cekoroba b'i sigi dooni. A b'a fo denmisennu ye : "a' ye n'kono bonda la yan, aw kana taa yoro si ro sani ne ka na, ne be taa ko fe, n'be taa n'sennoyaala dooni, n'be taa n'sennoyaala ka na".

Denmisennu be u sigi so kono. Cekoroba be wuli, denmisennu ye yoro min kofo ko, u ye ba siri yen, cekoroba be wuli ka taa yen, k'a laje ni u baga ba yeleme, ni ba ma yeleme, ka o don. Ni a y'a ye denmisennu ye ba yeleme, a bi na, a ti fosi fo denmisennu ye; a be na i sigi.

Ni baganfalenwaati sera, a b'a fo denmisennu ye : "a' ye taa baganw falen ka na; baganfalenwaati sera". Denmisennu be wuli, u be taa baganw falen ka na.

Denmisennu ni cekoroba, u be to so nin cogo la, cekoroba be denmisennu kolosi. Denmisennu ka kan ka baaramisen minnu ks, cekoroba b'a fo, "a'ye taa nin baara ke". Ni cekoroba mago be baaramisen minnu na, cekoroba be denmisennu bila o la. Denmisennu ni cekoroba be to so; cekoroba be denmisennu kolosi nin cogo la, ka u bila sira punan kan sokonona no sani u ka se kungotaa ye u masaw no fe.

Mogokoro joyoro ka bon so kono. Dukonona no denmisennin wo, cekoroba wo, be ni i joyoro don.

Cekoroba ni' Joyoro du kono; denmisennin fana ni a Joyoro du kono.

Cekoroba sigilen du kono, ni a denw be kensema boli la, cekoroba te se k'a fo, ko a te se mogo ma; katugu, cekoroba be so kono, nka a be ko kan de ! Ni a denw be ko kan, a den do be se ka bo ka taa kojugu do ke mogo do la. Ni a den do ye kojugu do ke mogo do la, cogo o cogo cekoroba be wele; nka cekoroba, a be ke tuma min na, cekoroba ti bo o kala ma. Cekoroba be wele o ju la, k'a fo cekoroba ye : "i ye nin ke n'na". Cekoroba fana be son o ma, katugu a den y'a ke; ni a den y'a ke, n'y'a don, a yere y'a ke. Cekoroba Joyoro ka bon so kono. Cekoroba ni o tigi, u be focogo pini o la, ka o da puan no, ka o kuma ke ka o ban. Cekoroba be soro ka na kangari da a ka denmisennin ye, a kana son o bojoonko were mo blen !

Cekoroba Joyoro ka bon so kono, a be kela fo sokonomogow ni pogon ce ka ban cogo min na, a be kela fo dugukonomogow ni pogon ce o cogo kelen la. A kera a yere

den ye wo, a kera mogo were den ye wo, ni u blara pogon na, ni i ye cekoroba sebe ye, i be se u ma ka u laadi ka u hakiili jira u la, k'a f'u ye, u ka mankan dabila. O ye cekorobaya Joyoro do ye.

Cekorobaya Joyoro ka ca; cekorobaya Joyoro dow be yen, ni i ye cekoroba sebe ye dugu kono, hali ni mogo min be wuli furupini na (n'y'a don, furu te se ka dla ni cekorobaw te). Ni mogo min be wuli furupini na i ka dugu kono, u b'u pemada ka kolosili ke, cekoroba min sabalilen be, a te dunkojuguya ke, cekoroba tlennen don, u b'a fo ; "a ! nin cekoroba, a ka ko jeyalen, o tuma, ne na se a ma ka n'ka mogojiniko fo a ye, a k'a Jija ka don n'ye, ka mogo pini n'ye". O mogo be wuli ka se cekoroba ma, o be don o ye, ka furu pini a ye ka di a ma; o ye cekoroba baara do ye.

Cekorobaw ani musokorobaw, n'u korela du kono, u ka pi du kono, u ka baara te se ka fo du kono ka ban. Joyoroba be mogokoro la dukonona no. Bamananw ko :

ye neninikuma ye, o te moden ni maakoro ce. Maakoro ni a modenw ce, o be iko senenkunya; katugu, mogo, i be bange don min na, i t'a don, i be kunbaya janko ka den soro. Ni Ala ye i kunbaya ka si kuntaalajan di i ma, i ka den soro, o den, o fana ka den soro i ne na, o ye nisondiyakoba ye, o ye i tulonke pogon sorolen ye i fs; i ni o be tulonke ke ikomi senenkunya cogo, katugu i nisondiyako don. O koson, moden ani maakoro, u be tulonke ke. Maakoro nisondiyalen be tulonke ke a moden fs; u be tulonke ke pogon fe ikomi senenkunma.

O tuma, Ala ka maakoro si di an bee ma !
 Ala k'o ke an bee ye ! Amiina !
 Ala k'i fana kenma to ! Amiina !
 Ka sijan di i ma ! I ni ce, i ni baraji, i jara !

mogokoro sigilen ne be min na, denmisennin Jolen ne te o la". O koro : mogokoro, n'i ye a fo denmisennin ye, ko a ka ko o ko dabila, ni a ma son ka o dabila, a be o ke; ni ko min y'a soro, ni o ma ke kopuman ye, mogokorow b'a fo a ye, ko "ne y'a f'e ye kabi nin daminstuma, ko i ka nin dabila, i ka nin dabila, i ma son o ma; ne ne tun be min na, o ye nin ye, o selen fle nin ye; n'y'a don a ma ke kopuman ye de !" "Maakoro sigilen ne be min na, denmisennin Jolen ne te o la". O koro ye nin ye.

Sisan, maakoro o ni a modenw ce

Sisan, maakoro o ni a modenw ce, tulonkayale be u ni pogon ce, puannegosi be u ni pogon ce. Mogokoro yere be se k'a moden neni, ka nenini sugu bee fo a mo; nka min ye moden keli ka maakoro neni, o te ke. Moden koni be se ka maakoro logosi, k'a fo a ye : i be mun na dumuni do mo ko ? I te baara ke, i te foyi ke, an be k'i labalo ten". Moden koni be se ka o kumaw puankow caman fo maakoro ma, nka